Ч. 69. Середа, дня 26. марта 1919. Рік II.

НОВЕ ЖИТТЯ

Виходить кождого дня з виїмкою понеділків

Телефон ч. 142.

Поодиноке число стоїть **50** шагів сотиків

Редакція й Адміністрація Станіславів, Хмельницького ч. 1.

Видавець: З. Козлевський.

Условини передплати:
річно грив. К. 140
піврічно „ 70
чвертьріч. „ 36
місячно „ 12

Рукописей не звертається.

IV. Сесія Укр. Національної Ради.

Перше засідання розпочалося 25. с. м. о 11. год. перед полуднем. Сесію отворив промовою д-р Петрушевич. Він звернув увагу на ті справи, що мають бути полагоджені в сій сесії. Найважнійші з них — се аграрна реформа та виборчий закон до Укр. Національної Ради.

Після відчитання впливів одержав голос товариш державного секретаря закорд. справ, д-р М. Лозинський, котрий представив наше міжнародне положення. Він підчеркнув, що нам треба стояти в як найтіснійших зносинах з антантою і тепер і на будуче.

В дискусії над експозе товариша закордонного секратаря промовляли: д-р Теодор Галіп, Григорій Тимощук, д-р Лев Бачинський.

Год. 1. попол. засідання тревае дальше.

Звідомлення укр. ген. штабу.

Офіціяльне звідомлення Началь. Команди Галицької Армії.

У. П. Б. Постій, 24. марта.

Коло Рави Руської посунулися наші відділи на лінію Йоничі-Лужки. В протягу минулої ночи заняли Поляки більшими силами Краковець і Немирів. Протягом дня наступали Поляки з півночі, заходу і півдня значно переважаючими силами на Яворів. Після геройського бою мусіли наші частини опустити місто. Зараз займають вони становища на лінії Вишенька-Янів.

Коло Львова: жвава діяльність артилерії.

Польський наступ на Угерці незабітовські на південний захід від Городка, та на Милятичі на південь від Мостиск, відбито з кровавими стратами для ворога.

Впрочім без змін.

Начальник Штабу Гал. Армії.

ДО ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ.

Станіславів, 22. марта 1919.

(?) Дискусія над викладом п. Шаповала про земельну реформу, що велася в Т-ві „Молода громада" при великім заінтересованню численної публики, що йно покінчена. Підчас коли попередного тижня занималась она переважно законом Директорії, то дальше її продовження посвячено обговоренню проекту зем. Комісії У. Н. Р., якому послужить за підклад реферат п. Перфецького. Сам перебіг дискусії, особливо в першім дни, показав, як холоднокровно треба розбирати сю пекучу справу, щоби головно в теперішну пору не вносити в нашу політику партійних роздорів.

Оба проекти, на перший погляд так собі противні, мають у практиці ті самі ціли та далибися при добрій воли злити в один закон для всеї соборної України.

Перший говорив д. Андрієвський, котрий у своїй промові дальше критикував діяльність соціял-революційної партії, закидуючи їй, що висуваючи на перший плян соціялізм, а потім націоналізм, була все за федерацією з Росією. Її проект земельної реформи не потягнув за собою селянських мас тому, що касує приватну власність, яку вони твердо обстоюють. Викликаним через се невдоволенням селян покористувалися большевики, щоби заволодіти нашою країною.

Проф Вас. Пачовський оправдує тактику Центр. Ради, навязуючи до своїх досвідів серед укр. полонених у Німеччині, які щойно постепенно далися вилічити зі соціялістичних урожь і позискати для української ідеї. Що до земельної реформи годиться взагалі з засадами п. Шаповала, а предвиджуючи можливість перевороту в нас, закликає до творення лівої партії Українців, котра моглаби взяти тоді керму в свої руки.

В обороні галицького проекту виступив д-р Лев Бачинський, оправдуючи його засадами справедливости та волею самого селянства. Неосторожним закидом, висказаним на адресу заступлених сильно залізничників, викликав однак серед них велике обурення.

До поліпшення настрою причинилася бесіда О. Безпалка, що пояснив суть теперішньої революції та піддав критиці тактику правительства тому, що воно не приноровлюється до видвижених кличів та не віддало ще селянам зрабованої землі, хотяй її конфіската навіть зі становиска міжнароднього права булаби зовсім оправдана.

Другий день дискусії розпочався виводами д-ра Лисого, що опираючися на німецьких теоретиках промовляв за викупом і необмеженим правом аренди.

За законом Директорії висказався м. и. один хлібороб з Наддніпрянщини.

Рівнож за конфіскатою великих обшарів заявився п. Євшан, що в звязи зі своїм відчитом вимагав від наших діячів більше самосвідомости.

Перед відповідию Шаповала д-р Перфецький попросив його о докладне пояснення поодиноких точок свого проекту, сбіцюючи зі своєї сторони як референт земельної Комісії зясувати в дальшім тягу дискусії ті мотиви, якими руководилася комісія при ухваленню основ свого проекту.

Вкінци б. мін. Шаповал у своїй відповіди зазначує, що зі знесенням „святого" права приватної власности касуєся лише право торговання землею, але зовсім не зноситься право користування, на підставі якого кождому належиться земля не вище трудової норми 5 десятин, причім теперішним власникам полишається землі найвище до 15 дес., а малоземельним додається до установленого мінімум. Також лишається всім запевнене право передачі з рода в рід, про що очевидно мусять бути повідомлені земельні Управи. При передачі участка винагороджується новим господарем та праця, яку вложено для його поліпшення.

Будучий устрій представляє собі так, що за пів покоління насупить зрівнання всіх господарств, а з постепенним зростом населення і культури піднесеся також продуктивність, чому власне право власности перешкаджає, а для якої піднесення вже тепер соціялізується сільсько-господарський інвентар. Що до промисловости, то вона буде і по зненесенню приватної власности розвиватися знаменито в кооперацїях. Однак треба передусім станути твердо на тім, що добра конфіскується рішучо без викупу.

У своїм рефераті представив д-р Перфецький ті три ціли суспільного, національного і державного характеру, які мала на оці земельна Комісія при укладанню основ свого проекту, а які старається вона осягнути в той спосіб, що забезпечує нашому в переважаючій части селянському населенню наділення землею в достаточній скількости через відібрання її в наших національних ворогів; при чім уважає, щоби ся реформа відбулася без шкідливих потрясень у нутрі та щоби не викликала негодовань за границею. Тим і оправдуються 2 суперечні точки: задержання приватної власности, конечної з огляду на теперішну психольогію галицького селянства і частинне відшкодовання для незаосмот-

З життя Закарпатської України.

Що раз частійше доводиться нам чути голос розпуки з поза Карпат. Сим разом на тлі економічних і шкільних відносин. Під першим зглядом в найтяжшім положенню находиться Мармарошський Комітат, де живе найсвідомійша частина Закарпатської України. Від світа відгороджені вони високим муром. З полудня і заходу спинюють їм торговельні і господарські зносини з Мадярами Румуни, які від часу боїв із нашими військами держать в обсаді головний залізничий шлях на долині. Мадкрські урядовці та гранична сторожа не дозволюють нашим Братям жити в торговельних та господарських зносинах з Україною. Серед таких обставин що раз більше дається їм відчувати брак хліба та инших харчів, як звичайно в горах весною. В додатку не мають ніяких запасів збіжа на засів, потрібного для тих, що живуть на долах. Тому одинока у них надія на економічну поміч зі сторони нашої держави.

Наше правительство розглянуло вже сю справу та обіцяло доставити харчів до Ворохти, але чи поміч ся буде визначна? Щоб зарадити нужді требаб вийти з заложення, що народ, не маючи змоги заробити на долах, не зможе і заплатити приняту вже у нас ціну. Тому після нашої думки одиноким вихсдом із скрутного положення наших Братів булаб запомогова акція в виді доставки харчів в низьких цінах.

Друга річ се жура про оплаканий стан шкільництва. От у нас ідуть дебати на тему реформ шкільного виховання та навчання. А за Карпатами? Пожалься Боже! Хиба тільки, що в X. законі говориться про шкільництво, а поза тим остало, як було давно. Ніже единої школи в своїй рідній мові! А вже про національне виховання, хиба і не говорить. Пригадуємо, що в часі війни знесено тут всі ті „небезпечні“ школи, в яких учили русько-церковних букв.

Час би нам застановитися над сим сумним станом. Небавом буде в нас скликана анкета в шкільних справах, тому і звертаємо увагу відповідних кругів, щоб запросили представників Закарпатської України на сю анкету та вислухали докладнійших звітів. Тепер якраз найкрасша пора призадуматись над сею справою, коли пута, що вязали „Руську Країну“ з Мадярським правительством, дещо розвязані ізза перевороту на Угорщині. Можемо служити адресами до виднійших представників угорських Українців, а то і педагогів.

Угро-Українська Секція при тов. „Молода Громада“ в Станіславові.
Д-р Кисілевський Кость, голова Секції.

рених вивласнених, подиктоване не лише засадами людскости, але передусім зглядами на заграницю, з якої голосом усе таки мусимо числитися. Тому, що всей спосіб зискаємо на ділі то саме, чого хоче закон Директорії однак без її шкідливих екстремів, кінчить прелегент зазивом до уступок ради загального добра.

З сими поглядами п. Перфецького згодився вповні наш селянин, п. Завальницький.

Також д-р Лисий виказує ріжні браки в виводах п. Шаповала.

В формальній справі забрав ще раз голос п. Євшан, щоби сконстатувати сумну прояву, що давний кордон межи обома з'єдиненими областями України не лише в дійсности, але навіть у наших умах ще не затертий і ми все ще говоримо про них, як про окремі держави.

Проти способу трактовання Наддніпрянців застерігся також п. Готилюк, звертаючи увагу на те, що мала Галичина не переробить великої України.

Пор. Ґадзінський виступив передусім рішучо проти викупу, який рівнався народній зраді. Також належить віддати соціялізації першенство перед усякими иншими проєктами, бо до неї стремить пролетаріят, якому усміхається в теперішній революції побіда.

Д-р Кекало робить Директорії закиди за те, що акцептувала закон, принятий нещасливо Центр. Радою, і в сей спосіб у друге відвернула укр. нарід від его провідників. Щоби не повторяти ще раз попередних хиб, та щоби в укр. державі не було двох законів, повинен взяти верх проєкт Галичан, яким желає щастя в їх реальній політиці.

М. Шаповал заявляє, що укр. нарід, ані на викуп, ані на задержання прив. власности не зможе згодитися, бо специяльно в Галичині селяни грунтовим податком давно вже сплатили панам їх землю у дійсних грошах, а їх дотеперішна власність в протиставленню до довгів і так лише ілюзорична. Тому найби 4 міліони тутешних пішли на компроміс із 40 міліонами придніпр Українців.

Обороняюги своїх тез д-р Перфецький застерігається проти того, немовби земельна Комісія будувала тут буржуазний устрій. Однак і закон Директорії не вдоволив усіх, тому треба конечно взаїмними уступками створити спільний закон для цілої соборної України.

Новинки.

По донесенням жидівської пресової централі в Ціріх урядили недавно польські легіоністи під проводом рітмайстра Домбровського погроми на Жидів в місцевости Росана в Польщі. Легіонери придержали кільканайцять Жидів, як ішли до божниці, та убили з них кількох. Знищено і вирабовано богато домів.

Отворення угорської границі. Державний Секретаріят заграничних справ в порозумінню з Начальною Командою галицької армії заряджує отворення угорської границі для особового руху з днем 22. марта 1919.

Правительство Західної Области УНР. заключило з Австро-Німецькою Републикою дня 20. марта у Відні торговельний договір, який сьогодня Рада Секретарів ратифікувала.

Вчерашні події.

Урядово звідомляють: Вчерашні ексцеси жовнірів і цивільної товпи в ринку, на майдлях дали притоку до поширення в місті найдивачнійших сплетень про причини і розміри цеї невідрадної прояви. Говориться про стрілянину, ранених а навіть убитих, та зводить ся все до признак заворушень з політичним підкладом.

Всі ті переборщені вісти мають своє жерело у фантазії або злобі неодвічальних одиниць і причиняються самі собою до подібних ексцесів.

Після урядових доходжень вчерашні події зводяться до ось чого:

О год. 8. рано мав відійти похідний курінь з військової рампи. Тому, що відізд припізнився, дехто з мужви поступив до поблизких склепів за покупками, купці однак не хотіли приняти карбованців. В однім склепі зібралося більше жовнірів, вони кинулися на нагромаджені там харчеві припаси, забрали їх, лишили купцеви два банкноти по 50 карбованців і вийшли. Вість, що відізджаючі жовніри рабують рознеслася і кружляла по ринку ще коло 10, хотя о тій порі транспорт саме відіхав а представлений інцидент случився перед 8. год. рано і там заведено зараз порядок.

В ринку, де зібраних було на торзі багато цивільних і жовнірів трафив ся о год. 10 в однім шинку подібний інцидент, де трох жовнірів і кількох цивільних мущин з тої самої причини вивернули стіл шинкареви і позабирали припаси. Старший десятник поліції, вистрілом з револьверу на пострах опорожнив шинок, однак на крик який счинився і на галас замиканих склепів, кинулась товпа жовнірів і цивільних на инші склепи в цили рабунку. Стійкові поліційні, щоб розігнати товпу дали кілька стрілів у воздух.

О год. 10·15 надійшла заалярмована сотня, однак ексцеси вже перед тим устали.

Поліція арештувала як виновників 35 осіб військових і цивільних між жовнярами переважно лекше хорих в поблизкої лічниці котрих передано судови.

Не було не то нікого убитого ані зраненого, але навіть нікого не побито.

Всі міри безпеченьства, щоб подібні случаї не повтарялися, заряджено.

Рожанковський атаман в. р.
Окружний Командант.

Оповістки.

Дня 26. марта (середа) відбудеться в кімнатах „Укр. Бесіди“ (вул. Грушевського) Засідання Шевченківского Комітету (мешчого-ділового) — зачевши від години 5-тої з полудня. — Позаяк вже устійнена буде програма недалекого концерту, прошу Вп. Комітетових точно і в комплеті ставитися.

Голова коміт. Стеблецький.

Команді Державн. Жандармерії в Товмачи, потрібний український альфабет до машинки „Ундервуд“. Зголошення слати тамже. 3—5

Видавець, редактор: Д-р [illegible]

З [illegible] в Станиславові.